

2 aan 2

Wouter van Santen en
Jan van Schaik

“Met Wouter van Santen...”

“Hoi! Mijn naam is Jan van Schaik en ik ben beeldend kunstenaar, ik woon in Amsterdam en ik kan wel hulp gebruiken bij de aanleg van een natuurspeeltuin voor Buitenschoolse opvang ‘2 aan 2’ in het centrum van Den Haag. Ik heb jouw nummer via Springzaad gekregen, weet jij iets van planten?”

“Dat komt als geroepen! Ik ben eko-hovenier: ik leg tuinen aan voor particulieren met aandacht voor inheemse planten, de fauna en milieuvriendelijk gebruik van materialen. Ik heb nog nooit een speeltuin aangelegd, maar ik wil zeker meedoen!”

Idee, creatie, spel

Paul van Eerd heeft ons meegenomen langs enkele van zijn creaties in Hilversum waar hij vorig jaar voor een dozijn kinderdagverblijven en BSO's natuurspeeltuinen heeft aangelegd.

“Ik wilde jullie niet alleen laten zien wat er allemaal gelukt is, maar ook wat voor verbetering vatbaar is. Kindererosie is een terugkerend natuurverschijnsel: gazon, struiken en zelfs bomen zijn niet bestand tegen een hoge speeldruk.”

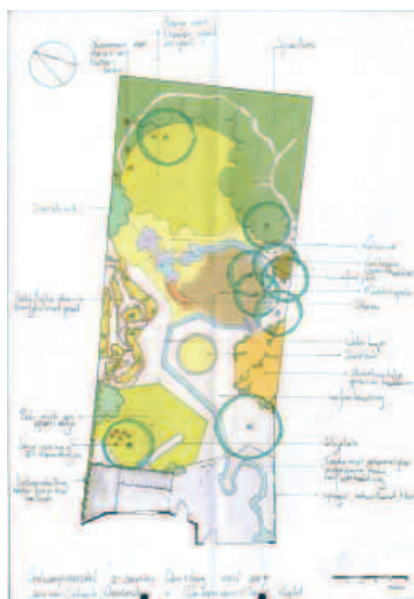
“Je moet je planten afschermen, maar hoe?”

“Door het terrein op te delen in kleine deeltjes, zodat overal omheen gelopen kan worden.”

“Die Hazelaar ziet er nog goed uit.”

“Sommige planten kunnen meer hebben dan andere. Wintergroene planten hebben ook een voordeel dat kinderen er minder snel doorheen lopen. Bovendien leveren ze 's zomers en 's winters goede verstopplekken.”

Marleen van Tilburg heeft ons geholpen met ontwerpen en bij de presentatie aan de ouders. Ook heeft ze voor ons een mooie tekening gemaakt die voldoende ruimte voor interpretatie en improvisatie openliet.

Marco - groepsleider op B.S.O. 2 aan 2, dichter & schilder - toen hij hoorde dat het spelein een natuurtuin zou worden: “Te gèèèèèèk, tof, knalle! Weet je wat ik ga doen: ik ga met de kinderen een maquette maken. En dan kunnen jullie daar weer inspiratie aan opdoen, toch?!” Hij pakte een grote tafel en timmerde planken aan de rand vast: dat was de schutting. Aan de korte kant kwam de achtergevel van 2 aan 2. Zand erin. Toen zijn de kinderen aan de slag gegaan. Ze bedachten een glijbaan uit het raam, en waterbanen

van een enorme lengte. Niet te realiseren, maar zo ging het project wel leven voor de toekomstige gebruikers.

Op de groei

We metselden van de tegels een waterbaan (ook wel de Atlantikwal): het pronkstuk en de favoriet van de kinderen, waar ze grondwater oppompen om daarna dammen en dijken te kunnen bouwen. Daarnaast stapelden we De Archipel: een aantal stapelmurtjes als eilanden in de Chinese zee en een bloemenzee over enkele maanden. We maakten een vogelbosje, een alpenweide op een schuurdak, een picknickgazon voor de kleintjes, een duistere klimoptun-

nel, een spannende gevangenis voor vrijwilligers, een klimboomglijbaan-brandtrap en verschillende bankjes waaronder een uit rubber tegels opgetrokken loungehoek, populair bij de meisjes.

Glijbaan

Op de speelplaats van 2 aan 2 staan een zandbak, een glijbaan en een schommel.

"Ik wil de brandtrap integreren. Er

halen?"

"We zetten een paal in de vork, dan kan je ook langs die kant omhoog."

"Met een touwtrap."

"En valzand eronder."

"De tussenruimte van de traptreden van de brandtrap zullen we moeten aanpassen nu hij een speelobject wordt."

"Spijlen ertussen, of rijgen met staaldraad of één plaat kunststof onder tegen de trap?"

Staatsbosbeheer verkoopt Red Cedar schaaldelen van eigen bodem.

Kunnen de kozijnen ook scheef?

Hoe hoog moet het dak?"

"Dat is te laag: zo stoot je je kop.

Het moet ook praktisch zijn."

"Nee hoor: onpraktisch is juist goed.

Bovendien moeten de kinderen op het dak kunnen kijken naar de planten. Het moet dus flink aflopen."

"En we maken naast een grote deur ook een klein deurtje voor de kleintjes."

"Het wordt wel een lekker raar geval zo met die draai in dat dak."

"Now we're talking!"

"Auw! m'n kop!"

"Auw! Stoot ik weer m'n kop!"

Water

Kinderen spelen graag met water en zand. Het was een grote wens van de groepsleiding water op de speelplaats te hebben. We besloten een

zit nu een hek voor: niemand gebruikt hem. Laten we de glijbaan aan de brandtrap monteren."

"Mag dat van de brandweer?"

"Waarom niet? Als je de brandtrap inpast in het spel, weten de kinderen hem te vinden als het nodig is. En we zetten er geen obstakels in, toch?"

Huib van der Laan wordt gevraagd voor de constructie van hout op staal.

"Zullen we die boom er ook bij

Schuurtje

Het bestaande spuuglelijke betonnen schuurtje - dat midden op de speelplaats stond - hebben we gesloopt en in stapelmuurtjes verwerkt. We willen een grillig houten bouwsel ervoor terugplaatsen om het speelgoed in op te bergen. In samenspraak met timmerman Pim wordt ontworpen. Jan is anti-waterras en houdt van scheef.

"Wat doen we met de muren?"

"Potdekselen sluit mooi aan bij de grillige vorm van de schuur.

waterbaan te maken met de stoeptegels van het plein. De baan kreeg een lengte van ongeveer 20 meter met een verval van 1 cm per meter. Jan: "Ik maak me zorgen over de afvoer zoals we hem op tekening gezet hebben. Het water loopt nu weg in een put waar de regenpijp ook op uitmondt. Ik ben bang dat het zand de riolering gaat verstopen."

"Waarom laten we het water niet gewoon wegzakken in de bodem. Mooi beeld ook: we pompen het op en geven het ook weer terug."

"We moeten voorkomen dat de grond dichtslibt. In Amstelveen heb

ik een probleem met een plas waarvan het water niet meer wegzakt.”
“Dan maken we bezinkput met grind, omsloten met worteldoek.”

Tijdens het bouwen verzucht Wouter: “t Is wel veel werk zeg, met die gebroken stoeptegels. De volgende keer moeten we iets anders verzinnen.”

Pomp

De waterpomp wordt besteld bij Spereco speeltoestellen. Het lijkt een degelijke pomp met als belangrijk kenmerk dat kinderen er geen zand in kunnen gooien. Het is onvoorstelbaar dat zo'n pomp meer dan 2000,- euro moet kosten. We willen eerst een pijlbuisje laten slaan om het grondwater te kunnen testen. Het blijkt dat je net zo makkelijk meteen de bron kan slaan. De bron wordt geslagen op zeven meter diep-

te door de Haagse firma Borsboom. We willen het water laten testen. Jan in gesprek met Borsboom: “Ik wil weten of we kinderen met een gerust hart kunnen laten spelen met het water.” “Ze moeten het dus kunnen drinken.”
“Nee, ik wil dat het getest wordt als speelwater. De kinderen kunnen misschien een slok binnen krijgen, maar we kunnen ze leren er niet van te drinken, net zo min als ze uit een plas regenwater drinken.”

Een paar dagen later komt iemand een monster halen. Een week daarna belt Jan voor de uitslag: “O, ja dat is waar ook de test moet over want we hebben de verkeerde flesjes gebruikt.

Morgen komen we met steriele flesjes.”

Eindelijk staat de pomp. Er komt ook zand mee: daar kunnen de kinderen meteen mee spelen. Na een dag werkt de pomp niet meer. Het zand heeft de zuiger dusdanig aangepakt dat het vacuüm verdwenen is. Jan belt met Borsboom:
“Ik pomp zand op en nu is de pomp stuk.”

“Dat kan niet, de buis heeft een filter.”
“Het is heel fijn zand en het heeft nu al de zuiger uitgesleten.”
“We komen.”

Om de buis wordt een kous getrokken en van nu af aan pompt de pomp.

Vogelbosje

“Hier wil ik een bosje dat niet toegankelijk is voor kinderen, maar een hek eromheen is niet mooi.”

“Dan laten we er een kastanjehouten schapenhekje doorheen meanderen, zodat bij voorbaat de mogelijke routes erdoorheen versperd zijn.”

“Goed idee. Kunnen we daar doornstruiken in zetten?”

“Ja! Een inheems bosje met Meidoorn, Hondсроos en Sleedoorn. Mooi bloeiend in de lente en zomer, met bessen voor de vogels in najaar en winter en de enige plek in de omgeving die ontoegankelijk is voor katten. Sleedoorn is wel heel gemeen...”

“Je moet planten niet zomaar afschrijven. De kinderen kunnen er ook omheen.”

“En als er niet gelopen wordt, kan ik iets met de ondergroei proberen. Sleutelbloemen eronder lijkt me mooi. De Krent en de Hazelaar staan goed beschermd tussen de

prikkels. Hé, ik heb nog winterjasmijn over. Dat is misschien wel een leuke aanvulling in dit bosje.”

“Ik vind het jammer dat kinderen zich niet kunnen verstoppen.”

“Ja, het is nu winter. Wil je dan bladhoudende struiken ertussen? Dat past er eigenlijk niet bij.”

“Het gaat om de beleving van kinderen.”

Kraan

Alle materialen - grond, zand, schors etc. - moeten bij gebrek aan achterom met een kraan over huizen van vier verdiepingen heen gehesen worden: een spectaculair gebeuren. Jan staat aan de straatkant 'aan te pikken' en Wouter snijdt met een bot mes de Big Bags open. Plof! Een kuub zand precies op de juiste plek. Jan komt even kijken met een groep van twintig kinderen die gebiologeerd volgen wat er gebeurt.

“Wie wil er later kraanmachinist worden?”

“Ik! Ik! Ik!”

“en wie tuinman?”

“Ik! Ik! Ik!”

Uiteindelijk roepen de kinderen bij iedere zak in koor: “Opensnijden! Opensnijden!”

De overdracht

Met Jantine, de locatiemanager, in haar kantoor:

“Wat doen we met de opening?”

“De opening hebben we in het team gepland op 21 december. Gaan we

alles leuk met kerstversiering volhangen, en kaarsjes, warme choco en alle ouders in de tuin.”

“Dat is een dikke maand nadat wij klaar zijn. Ik wil een goeie overdracht naar de leid(st)ers.”

“We doen een opening voor de kinderen en de ouders en een overdracht voor de leiding.”

was daar eindelijk de opening. Jan stond midden in een grote modderpoel en wees trots om zich heen: “Dit is het nou geworden”.”

Wim is erg te spreken over het eindresultaat. Hij besluit met: “Maar een ding ontbreekt er in deze tuin: een huisdier. Een konijn of zoiets.”

ik wel goed.”

Een groep van een andere vestiging komt kijken. Een klein meisje staat midden in de tuin:

“Waar is de speeltuin nou?”

Een jongetje trekt aan een jong boompje. “Niet doen! dat is een pas geplante boom.”

“O, ik dacht dat het een takje was.”

“En we gaan géén rondleiding doen: we laten ze twee aan twee (2 aan 2) door de tuin lopen waarbij er één geblinddoekt is. De opdracht luidt: wat is er allemaal te voelen? Droog-nat, hard-zacht, hoog-laag, levend-dood.”

Bij de overdracht is de hele staf van 2 aan 2 aanwezig: het hoofdkantoor, de regiomanagers en voltallige groepsleiding. Directeur Wim van Ogtrop neemt geroutineerd het woord: “Vannacht had ik een droom. Ik droomde over Jan van Schaik. Hij zei: “We zijn nog niet klaar, het duurt nog een half jaartje.” En toen

In de voorgesprekken hadden we het konijn ook geopperd. Dit idee werd meteen van tafel geveegd: te veel werk, wie moet dat doen, wie moet er tijdens de vakantie voor het beest zorgen, hoe zit het met allergieën? Twee maanden later lopen we door de tuin en komen we Marco, groepsleider tegen.

“Hééé, leuk jullie te zien. Het is onwijs tof hier, en de ouders beginnen nu ook bij te draaien. Weten jullie al dat we een konijn krijgen? Morgen ga ik met de kinderen een hok timmeren!”

Loveseat - enkele reacties

Er loopt een jongetje door de tuin, we zijn bijna klaar.

“Hoe vind je het geworden?”

“Matig goed gedaan. Er is geen voetbalveld, maar de glijbaan vind

Twee jongens komen op ons af nadat we een bank gemetseld hebben. “Is dat de love-seat meneer?”

Jan van Schaik
www.janvanschaik.nl
Commelinstraat 171
1093 TP Amsterdam
020-6947008
06-25574042

Biotoop
Wouter van Santen
van Baerlestraat 11
2533 LH Den Haag
biotoop@xs4all.nl
070-3800198

Foto's: Jan van Schaik, Wouter van Santen en Willy Leufgen